

LA ESPAÑA INDUSTRIAL. ACTIVITAT EMPRESARIAL I VIDA QUOTIDIANA AL TOMBANT DEL SEXENNI 1868-1874

Maria Lluïsa Gutiérrez Medina
Universitat de Barcelona

Des d'una perspectiva històrica, el Sexenni revolucionari es pot considerar un període convuls, que assenyalava un punt d'inflexió entre el fracàs del liberalisme i l'obertura vers la Restauració. Des de la perspectiva de la producció industrial, un seguit de factors externs i interns es fan palesos en la fluctuació contínua del preu de les primeres matèries, la crisi financera, la difícil embranzida del transport i les comunicacions, la competència, etc. Tot plegat es tradueix en una disminució de la producció i pèrdues en els beneficis empresarials. Altrament, des de la perspectiva de la lluita de classes, el món obrer, que suportava la pitjor part de la industrialització –amb unes dures condicions laborals, higièniques i sanitàries, baixos salaris i una llarga jornada de treball–, a més a més va haver de sofrir els efectes devastadors de les epidèmies que afectaren la ciutat de Barcelona durant la dècada dels seixanta. En aquest context, el moviment obrer troba el cultiu idoni per iniciar la seva organització i manifestar-se amb protestes, reclamacions, vagues, reunions, etc., i aconseguir dins el període els primers èxits del col·lectiu.

La documentació de *La España Industrial* en aquest període és una mena de llibre obert que palesa aquests fets, i la seva anàlisi atorga a la societat un excepcional protagonisme com a font documental. Es tracta d'una empresa d'abast internacional, i, per això, la seva activitat productiva no és aliena a les influències exteriors. Hi podem constatar les raons de les fluctuacions dels seus beneficis, de vegades per raons tècniques, d'altres per conflictes de més o menys relleu; s'hi aprecia la lluita obrera al si de l'empresa; les situacions que es van viure a Barcelona durant l'epidèmia de 1870, a París durant la guerra franco-prusiana, a Sevilla el 1873, etc; també la competència i l'espionatge entre els propis fabricants; els canvis dels espais productius i les seves causes; i descobrim com –sense oblidar mai la seva funció lucrativa– en els moments difícils d'epidèmies i altres contingències, *La España Industrial* va esdevenir pionera i precursora del modern mutualisme, va atendre les necessitats econòmiques dels seus obrers de manera espontània, al límit entre l'altruisme i la responsabilitat empresarial, tot aplicant-hi una part del fons de reserva per a sinistres.